

Perhehoidon korvaukset v. 2019

Lasten ja nuorten toimeksiantosuhteinen perhehoito

Perhehoitomuoto	Hoitopalkkio	Kulukorvaus
Pitkäaikainen perhehoito – Perushoitopalkkio	1303 e/kk/lapsi	0 – 12v. 621 e/kk/lapsi 13 – 20 v. 754 e/kk/lapsi
Vähimmäismäärän mukainen hoitopalkkio – alaikäinen nuori asuu opiskelija-asuntolassa tai opiskelupaikkakunnalla ja käy viikonloppuisin sijaisperheessä. Vähimmäismäärän mukainen hoitopalkkio maksetaan opiskelukuukausilta eli syyskuu-toukokuu. Kesälomakuukausilta, jolloin nuori asuu sijaisperheessä, maksetaan perushoitopalkkio – yli 18-vuotias nuori asuu viikot opiskelupaikkakunnalla ja käy viikonloppuisin sijaisperheessä – yli 18-vuotias nuori on yli 2 kk sairaalahoidossa, maksetaan hoitopalkkion vähimmäismäärä 3. sairaalassaolokuukaudesta eteenpäin. – nuori on varusmies- tai siviilipalvelusta suorittamassa ja käy viikonloppuisin sijaisperheessä	799,84 e/kk/lapsi	Vähimmäismäärän mukainen kulukorvaus 420,09 e/kk/lapsi – omaa lasta hoitavalle jolloin kulukorvauksesta vähennetään vanhempien oman elatusvastuun osuus – nuori on suorittamassa asevelvollisuuttaan, siviilipalvelusta tai opiskelee toisella paikkakunnalla ja käy viikonloppuisin sekä lomillaan sijaisperheessä. –nuori on pitkäaikaisessa (yli 6 kk) työsuhteessa perhesijoituksen aikana, jolloin tehdään yksilöllinen suunnitelma siitä, mistä kuluista ja hankinnoista nuori vastaa itse. (Kulukorvausta ei suoriteta, mikäli nuori kykenee elättämään itsensä.) –sijoitettavan sairaala-hoito tai muu sovittu oleskelu muualla kuin sijaisperheessä kestää yli kuukauden
Korotettu hoitopalkkio (50 %) -määräytymisperusteet s. 39	1955 e/kk/lapsi	
Erityishoitopalkkio (100 %) -määräytymisperusteet s. 39	2606 e/kk/lapsi	

Kriisiperhehoito	60 e/päivä/lapsi	38 e/päivä/lapsi
Tukiperhehoito	50 e/päivä/lapsi	38 e/päivä/lapsi
Lyhytaikainen perhehoito	50 e/päivä/lapsi	38 e/päivä/lapsi
Perhe perheessä –sijoitus	60 e/päivä/henkilö	38 e/päivä/henkilö

Kilometrikorvaus: 0,43 e/km (kyydissä olevista matkustajista ei makseta lisäsenttejä)
– Lapsen kuljetus perhetapaamisiin, terapiakäynneille, verkostotapaamisiin. Kriisiperheiden osalta myös sijoittajan edellyttämät kuljetukset esim. kouluun ja päiväkotiin kiireellisen sijoituksen aikana
– Lapsen haku tukiperheeseen ja paluukyyditys takaisin vanhemmilleen (matkat kumpaankin suuntaan korvataan)

Lapsilisä maksetaan perhehoitajalle.

Vammaistuki peritään kunnalle itsenäistymisvarojen kerryttämistä varten. Kunta maksaa lapsen hoitoisuuden perusteella korotettua hoitopalkkiota tai vaihtoehtoisesti vammaistukea vastaavan summan perhehoitajalle perushoitopalkkion lisäksi.

Pitämätön vapaa: korvataan perhehoitajalle 34 e/pitämätön vapaavrk. Perhehoitajalle kertyy vapaata 2vrk/kk, kun on toimittu enemmän kuin 14 vrk/kk perhehoitajana, joten korvaus koko kuukauden pitämättömästä vapaasta on 68e/kk. Vapaan korvaamisesta rahana sovitaan jokaisen sijoitettavan lapsen toimeksiantosopimuksessa, mistä johtuen myös korvaus maksetaan lapsikohtaisesti.

Terapia ja terveydenhuolto: Kulukorvaus sisältää tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset, joita ei muun lainsäädännön nojalla korvata. Kulukorvaus sisältää tavanomaiset ja satunnaiset, esim. infektiosairauksiin liittyvät käsikauppalääkkeet ja tilapäiseen sairastamiseen liittyvät reseptilääkekulut, terveyskeskusmaksut, poliklinikkamaksut, lääkärinpalkkiot ja matkakulut.

Kulukorvauksen lisäksi korvataan sellaiset perhehoidossa olevan henkilön yksilöllisistä tarpeista johtuvat terapian ja terveydenhuollon aiheutuvat erityiset kustannukset, joita muun lainsäädännön nojalla ei korvata.

Erikseen korvataan

- lapsen elämäntilanteen kannalta tarvittavat rokotukset sosiaalityöntekijän harkinnan mukaan
- pitkäaikaissairauteen liittyvät lääkärin määräämät reseptilääkkeet ja sairauden hoidon edellyttämät poliklinikkamaksut
- kohtuulliset kustannukset silmälaseista ja piilolaseista,
- sovitut terapiasta aiheutuvat kulut
- terapiaan ja terveydenhoitoon liittyvät matkakulut siltä osin, kun niihin ei saada korvausta Kelan sairausvakuutuksesta,
- hammashoito ja
- muut ei-tavanomaiseksi luokiteltavat terveydenhuoltomenot.

Opiskelun tuki: Kulukorvauksen lisäksi korvataan sellaiset alle 21-vuotiaan lapsen tai nuoren opinnoista aiheutuvat erityiset kustannukset, joita muun lainsäädännön nojalla ei korvata. Erikseen korvataan opiskelusta aiheutuvat ja asiakassuunnitelmassa sovitut suuret kustannukset kuten

- oppikirjat (suositellaan käytettyjen oppimateriaalien hyödyntämistä),
- erityisvaatetus,
- muut välttämättömät erityisvälineet,
- matkakulut (Kelan koulumatkakorvauksen ylittävältä osalta)
- opiskelusta aiheutuvat ylimääräiset menot.

Lomanvietto: Lapsen lomanvietosta aiheutuneita kustannuksia korvataan enintään 500 e/vuosi, mikä sisältää lapsen lento- tai junalipusta ja majoituksesta aiheutuvat kulut. Tämän lisäksi lapsen passin hankinnasta aiheutuneet kulut korvataan. Lomanvietosta korvattavista osuuksista sovitaan etukäteen sosiaalityöntekijän kanssa.

Harrastusraha: Kulukorvaus kattaa tavanomaisista harrastuksista ja harrastusvälineistä aiheutuvat kulut. Lapsen erityistä harrastusta voidaan tukea sosiaalityöntekijän harkinnan mukaan (esim. pitkäaikainen harrastus), kun harrastuksen arvioidaan olevan lapsen kasvun, kehityksen ja sosiaalisten suhteiden kannalta välttämätön. Näitä harrastuskuluja korvataan kulukorvaukseen sisältyvän 600 euron ylittävältä osuudelta. Erikseen korvattavista harrastuksista on sovittava etukäteen sosiaalityöntekijän kanssa, joka harkitsee yhdessä sijaisperheen kanssa, millaista harrastusta perhehoitajan on mahdollista tukea huomioiden harjoitusten määrät, sitovuuden, kuljettamiset ja harrastuksen kokonaiskustannukset.

Päivähoitolaskut: Sijaisperheelle ei määritellä päivähoitomaksua. Koululaisen iltapäivähoidosta aiheutuvat kustannukset korvataan. Sijoitetun lapsen päivähoidon tarve arvioidaan aina lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Sijoitettuja lapsia **muistetaan enintään 100 e/tapahtuma** (esim. rippijuhlat, koulusta valmistuminen, ammattiin valmistuminen).

Käynnistämiskorvauksen enimmäismäärä on 2983,40 e/lapsi. Enimmäismäärään saakka voidaan korvata lapsikohtaisesti mm.

- asuntoon kohdistuvat pienet välttämättömät korjaus- ja muutostyöt (esim. kaiteiden tai turvaporttien asennus, joita ei korvata vammaispalvelulain perusteella, lapsen huoneen maalaaminen, tapetointi tms.)
- lapsen käyttöön tulevat tarpeelliset hankinnat (esim. sänky, kirjoituspöytä, vaatteet, oman huoneen sisustus)

Sijaishoitajan kanssa tehdään toimeksiantosopimus jokaisesta hoidettavasta erikseen siltä ajalta, jolloin sijaishoitaja toimii perhehoitajan sijaisena. Sijaishoitajalle maksetaan hoitopalkkiota **alle 5 h hoidosta 17 e/tunti/lapsi ja yli 5h hoidosta 60e/päivä/lapsi**. Matkat sijaishoitopaikkaan ja muut määrätyt matkat korvataan 0,43 e/km mukaan.

Mentoroinnin tarkoitus on, että aloittava sijaisperhe saa alkuvaiheentuekseen mentorin pitkäaikaisen sijoituksen alkamisen jälkeen. Mentorisuhde kestää vuoden. Ennen toiminnan alkamista tehdään toiminnalle suunnitelma ja sopimus käytännön järjestelyistä. Mentorille maksetaan palkkiota **41e/45min./henkilö tai 51e/45min./pariskunta**. Yksi tapaaminen kestää 90 minuuttia.

Perhehoidon asiakasmaksut, lapsen käyttö- ja itsenäistymisvarat

Asiakasmaksu

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista eli Asiakasmaksulain 7§:n 1 mom. perusteella lastensuojelulain mukaisena sijaishuoltona, avohuollon tukitoimena tai jälkihuoltona järjestetystä perhehoidosta tai laitoshuollosta taikka asumispalveluista **lapsen vanhemmilta perittävä maksu** jaetaan heidän kesken maksukyvyn mukaan. Perittävä maksu saa olla määrältään enintään elatusavun suuruinen (laki lapsen elatuksesta 1-3§). Vanhemmilta perittävän maksun määrittämisessä voidaan käyttää elatusavun määrittämisen laskukaavaa. Vanhempien maksukyvyn ohella määritellään oikeusministeriön ohjeiden (2007:2) mukaisesti lapsen elatuksen tarve, josta vähennetään lapselle tuleva ja kunnalle perittävä lapsilisä. Asia on ratkaistava tapauskohtaisesti, vallitsevat erityisolosuhteet huomioiden. Asiakasmaksulain 11§:n mukaan maksu voidaan jättää perimättä tai alentaa, jos henkilön elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat sitä edellyttävät. Maksajan ollessa työtön, peritään hoidon ja palvelun korvaukseksi työmarkkinatuen tai työttömyyspäivärahan lapsikorotus. Tarvittaessa on hyvä konsultoida lastenvalvojaa.

Lapsen tai nuoren tuloista sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 §:n 2 ja 3 momentin perusteella perittävä maksu lastensuojelulain mukaisena avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona järjestetystä perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalveluista määritellään sosiaali- ja terveysministeriössä. Perittävä maksu ei saa kuitenkaan ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. (Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 20 § 2 momentti).

Kunta voi periä perhehoitoa saaneen eläkkeet, elinkorot, elatusavut, avustukset tai muut jatkuvat taikka kertakaikkiset tulot, korvaukset tai saamiset siltä ajalta, jonka perhehoito kestää. Kunta ei voi periä itselleen perintöä, rikosvahinkotuloa tai vakuutuskorvausta. Perinnän edellytyksenä on, että kysymyksessä olevat korvaukset ovat tarkoitettut lapsen hoitoon tai huoltoon ja ne maksetaan tätä tarkoitusta varten.

Maksua aletaan periä sijoitusta seuraavan kuukauden alusta. Jos kunta on ilmoittanut tulon, korvauksen tai saamisen suorittajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksupäivää, että tuloa, korvausta tai saamista ei saa suorittaa henkilölle itselleen, voi suoritus tapahtua laillisin vaikutuksin vain kunnalle. Alle kuukauden pituisista sijoituksista ei maksua peritä.

Maksu määrätään toistaiseksi ja tarkistetaan kalenterivuosittain tammikuussa ja aina silloin, kun maksajan taloudessa tapahtuu olennaisia maksukykyyn vaikuttavia muutoksia.

Käyttövarat

Kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona sijoitettu lapsi on oikeutettu saamaan taloudellista tukea käyttövaroina. Kunnan on lisäksi huolehdittava siitä, että lapsen opintoja ja harrastuksia tuetaan tarvittaessa ja että taloudellinen tilanne ei voi olla esteenä näiden jatkumiselle sijaishuollon aikana. Kunnan tulee huolehtia, että lapselle annetaan hänen käyttöönsä kalenterikuukaudessa käyttövaroja henkilökohtaisten tarpeiden hoitamista varten. Käyttövarat henkilökohtaiseen käyttöön määritellään siten, että

- alle 15-vuotiaalle annetaan käyttöön määrä, joka vastaa hänen yksilöllisiä tarpeitaan
- 15 vuotta täyttäneelle annetaan vähintään määrä, joka vastaa kolmasosaa kulloinkin voimassa olevasta elatustuen määrästä (v. 2019 52,91 e/kk).

Velvollisuutta maksaa käyttövaroja ei ole, jos lapsi on sijoitettu väliaikaisesti huoltajansa tai vanhempansa luokse.

Lapselle maksettavia käyttövaroja ei ole tarkoitettu kattamaan lapsen koulunkäyntiä tai harrastuksia, vaan kyse on taskurahan luonteisista varoista. Käyttövaroja ei ole myöskään tarkoitettu käytettäväksi sellaisten hygieniatuotteiden hankkimiseen, joiden on katsottava kuuluvan osaksi kulukorvauksia.

Lapsella on oikeus itse päättää henkilökohtaiseen käyttöön saamistaan käyttövaroista ja opetella itsenäistä rahan käyttöä. Lapsen edunvalvoja (yleensä huoltaja) ei ole siten oikeutettu määräämään varojen käytöstä. Käyttövarojen määrään ja maksamiseen ei vaikuta myöskään lapsen tai nuoren käyttäytyminen sijaishuolto paikassa. Käyttövarojen määrää ei voida vähentää esimerkiksi lapsen karkumatkojen tai muun käyttäytymisen perusteella.

Perhehoitajan tulee pitää kirjaa lapselle annettujen käyttövarojen maksamisesta ja siten huolehtia lapsen oikeusturvan toteutumisesta. Kirjaukset on lähetettävä vuosittain tiedoksi lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Tarvittaessa lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä voi arvioida, miten käyttövaroja on lapselle maksettu ja mihin niitä on käytetty. Lapsen edunvalvojalla (huoltaja tai määrätty edunvalvoja) on myös oikeus saada selvitys käyttövarojen maksamisesta sijaishuollon aikana.

Itsenäistymisvarat

Kun lapsi tai nuori on sijoitettu kodin ulkopuolelle sijoitusta avohuollon tukitoimena, sijaishuoltoa tai jälkihuoltoa koskevien säännösten mukaisesti, hänen itsenäistymistään varten on kalenterikuukausittain varattava määrä, joka vastaa vähintään 40 prosenttia hänen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:ssä tarkoitetuista tuloistaan, korvauksistaan tai saamisistaan. Määrää laskettaessa ei lapsilisää kuitenkaan oteta huomioon. Kyse on minimisäännöksestä, jolloin kunnalla on mahdollisuus varata lapsen tuloista enemmänkin kuin ohjeistetut 40 %. Kunta voi periä perhehoitoa saaneen eläkkeet, elinkorot, elatusavut, avustukset tai muut jatkuvat taikka kertakaikkiset tulot, korvaukset tai saamiset siltä ajalta, jonka perhehoito kestää. Kunta ei voi periä itselleen perintöä, rikosvahinkotuloa tai vakuutuskorvausta. Perinnän edellytyksenä on, että kysymyksessä olevat korvaukset ovat tarkoitettuja lapsen hoitoon tai huoltoon ja ne maksetaan tätä tarkoitusta varten. Tällä perusteella kertakaikkisena tulona lapselle maksettava ryhmähenkivakuutus voidaan ottaa huomioon itsenäistymisvaroja määrättäessä.

Itsenäistymisvaroja talletetaan kunnan avaamalle lapsen pankkitilille. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on annettava selvitys itsenäistymisvarojen kertymisestä ja maksamisesta sijoituksen päätyttyä ja huoltajan, edunvalvojan tai 15-vuotiaan lapsen sitä pyytäessä myös sijoituksen aikana. Lapselle kertyneitä itsenäistymisvaroja ei voi käyttää osaksikaan hoidon korvaamiseen.

Sosiaalihuollosta vastaavalla toimielimellä on oikeus päättää itsenäistymisvarojen maksamisen ajankohdasta. Lähtökohtaisesti itsenäistymisvarat on annettava lapselle tai itsenäistymässä olevalle nuorelle jälkihuollon päättyessä taikka lapsen tai nuoren itsenäistymisen tukemiseen tai turvaamiseen liittyvästä erityisestä syystä viimeistään hänen täyttäessään 21 vuotta.

Jollei lapsella tai nuorella ole sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:ssä tarkoitettuja tuloja, korvauksia tai saamisia taikka jos ne ovat riittämättömät, sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on tuettava sijoituksen päättyessä itsenäistymässä olevaa nuorta asumiseen, koulutukseen ja muuhun itsenäistymiseen liittyvissä menoissa tarpeellisilla itsenäistymisvaroilla. Laki ei säätele tarpeellisen suuruisen itsenäistymisvaran enimmäismäärää, mutta itsenäistymisvaroja pitäisi varata ja maksaa aiheutumisperiaatteen mukaisesti eli todellisuudessa aiheutuvien, itsenäistymistä tukevien kustannusten mukaisessa laajuudessa.

Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on annettava selvitys itsenäistymisvarojen kertymisestä ja maksamisesta sijoituksen päätyttyä ja huoltajan, edunvalvojan tai 15-vuotiaan lapsen sitä pyytäessä myös sijoituksen aikana.